

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการดูแลตนเอง
ในผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง
โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

ผู้เขียน นางสาวจิราภรณ์ สุพลมัตย์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ปานอุทัย

บทคัดย่อ

การล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องเป็นวิธีการรักษาโรคไตเรื้อรังที่ต้องอาศัยความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ประกอบด้วยการศึกษาด้าน โครงสร้าง กระบวนการและผลลัพธ์ โดยศึกษาใน 2 กลุ่มประชากรได้แก่ 1) ผู้บริหาร จำนวน 4 ราย 2) บุคลากรทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานที่หน่วยล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง จำนวน 15 ราย และศึกษาใน 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องจำนวน 24 ราย และ 2) ผู้ดูแลผู้สูงอายุจำนวน 24 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์รายบุคคล ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน นำข้อมูลมาสรุปเนื้อหาตามประเด็น

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านโครงสร้าง พบว่า 1) โรงพยาบาลมีพันธกิจ วิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ 2) หน่วยงานมีนโยบายในการสนับสนุนการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง และมีแนวปฏิบัติในการล้างไตทางช่องท้อง แต่ไม่มีแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง และ 3) งบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือและเวชภัณฑ์ในการสนับสนุนการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องมีเพียงพอ แต่ทรัพยากรบุคคลมีไม่เพียงพอ และสถานที่ที่ฝึกอบรมการล้างไตทางช่องท้องค่อนข้างแคบ

2. ด้านกระบวนการ พบว่า บุคลากรที่มีสุขภาพส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และฝึกทักษะการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแล และการติดตามเยี่ยมบ้าน ผู้ดูแลส่งเสริมการดูแลตนเองโดยการช่วยเหลือในการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาที่ต่อเนื่อง และการดูแลสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมในการล้างไตทางช่องท้อง ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการดูแลตนเอง ได้แก่ 1) ผู้ป่วยและผู้ดูแลขาดความรู้และทักษะในการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 2) สภาพแวดล้อมที่บ้าน ไม่เหมาะสมกับการล้างไต 3) บุคลากรที่มีสุขภาพในการดูแลผู้ป่วยมีจำนวนไม่เพียงพอ 4) สถานที่ไม่เอื้อต่อการให้บริการผู้ป่วย และ 5) ไม่มีแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้สูงอายุ ส่วนแนวทางการส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) เพิ่มอัตรากำลังในการให้บริการ 2) ประเมินสภาพแวดล้อมที่บ้านและปรับสภาพบ้านให้เหมาะสมก่อนการล้างไตทางช่องท้อง 3) จัดอบรมการล้างไตทางช่องท้องควรจัดอย่างต่อเนื่อง 4) เยี่ยมบ้าน โดยทีมสุขภาพเพื่อติดตามประเมินความรู้และทักษะผู้ป่วยสูงอายุอย่างสม่ำเสมอ 5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการส่งเสริมการดูแลตนเองในการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 6) พัฒนาแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 7) จัดสถานที่ให้บริการที่เหมาะสม 8) ส่งเสริมการประสานงานระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพกับชุมชนในการดูแลผู้ป่วย 9) มีระบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาลและชุมชน และ 10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้ป่วย

3. ผลลัพธ์ของการส่งเสริมการดูแลตนเองพบว่าอัตราการติดเชื้อในช่องท้องสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และร้อยละ 54.17 ของผู้ป่วยสูงอายุมีความรู้เกี่ยวกับโรคและการล้างไตทางช่องท้องลดลงหลังการอบรม ส่วนพฤติกรรมการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องไม่เหมาะสม โดยพบว่าร้อยละ 58.34 ล้างมือไม่ถูกต้อง ร้อยละ 66.67 เปลี่ยนถ่ายน้ำยาไม่ถูกต้อง ร้อยละ 29.17 ไม่ได้บันทึกการล้างไตครบขั้นตอนและร้อยละ 41.67 ทำแผลไม่ครบขั้นตอน สำหรับความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับพบว่าผู้ป่วยสูงอายุส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.17) มีความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับในระดับมาก

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับระบบการดูแลผู้สูงอายุที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องในโรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์ โดยปรับโครงสร้างและกระบวนการดูแลเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในการดูแลที่ดีต่อไป

Independent Study Title	Situational Analysis of Self-care Enhancement Among Elderly Patients Receiving Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis, Chiangrai Regional Hospital
Author	Ms. Jiraporn Suponmart
Degree	Master of Nursing Science (Gerontological Nursing)
Independent Study Advisor	Assistant Professor Dr. Sirirat Panuthai

ABSTRACT

Continuous ambulatory peritoneal dialysis (CAPD) is a type of treatment for chronic kidney disease that needs self-care ability of patients. The objective of this study was to analyze the situation of self-care promotion among older persons receiving CAPD at Chiangrai Regional hospital in the domains of structure, process and outcome. Data were collected from 2 population groups which were 4 administrators and 15 health care personnel working at CAPD unit. Study samples were purposively selected and composed of 24 older persons receiving CAPD and 24 caregivers. The instrument used for collecting data was the individual interview question guideline. It was reviewed by 4 experts for content accuracy and language appropriateness. Data were analyzed using content categorization.

The results of this study are as follows:

1. For structure domain, the results showed that: 1) the hospital had obvious vision, mission, and strategic plan; 2) the unit had the policy to support the CAPD and CAPD guidelines but did not have a guideline for self-care promotion of CAPD patients; and 3) there were adequate budget, equipment and medical supplies for self-care promotion of CAPD patients, but insufficient human resources and space for a CAPD training .

2. For the process domain, the results demonstrated that methods that health care personnel used to promote self-care of patients included a workshop to provide knowledge and skill training on CAPD to both patients and caregivers and home visits. The caregivers promoted self-care of patients by helping with daily living activities, assisting patients to receive continuous

treatment, and modifying an environment to make it suitable for CAPD. Problems and obstacles of self-care promotion included: 1) lack of knowledge and skills of patients and caregivers for CAPD, 2) inappropriate home environment for CAPD, 3) insufficient health care personnel 4) inappropriate CAPD training room, and 5) no guidelines to promote self-care of older persons with CAPD. Ways to improve self-care promotion included: 1) increase number of staff, 2) assess home environment and modify it before starting CAPD, 3) set up CAPD workshop continuously, 4) do home visit by health care team regularly to monitor knowledge and skills of patients, 5) train health care personnel to build capacity of self-care promotion of CAPD patients, 6) develop clinical practice guidelines to promote self-care of CAPD patients, 7) redesign CAPD training room, 8) promote coordination of multidisciplinary team and community in caring for CAPD patients, 9) establish referral system from hospital to community, and 10) promote community involvement in caring for CAPD patients.

3. For the outcome domain, the results showed that peritonitis rate was higher than the standard criteria, and 54.17% of CAPD elderly patients had decreased their knowledge after completing CAPD training. In terms of inappropriate behaviors, it was found that 58.34%, 66.67%, 29.17% and 41.60% of CAPD elderly patients washed their hands incorrectly, changed CAPD solution incorrectly, did not completely record CAPD cycle, and incompletely followed steps of wound dressing, respectively. Most of CAPD elderly patients (96.17%) were satisfied with care services at high level.

The results of this study could be used as guideline to modify health care system for older persons receiving CAPD at Chiangrai Regional hospital by changing both structure and process of care in order to improve outcomes of care.